

և գաղթականութիւն հաստատեց այնտեղ: Հայ քաղկեդոնականները աւելի եւանդուն մասը հասան մինչև իսկ Չինաստան: Մօնղոլները ընդհարուելով քրիստոնեայ հայերի հետ՝ նոցա անուանեցին «արկաուն», իսկ այնուհետև այս կոչումը տարածուեց և մնացեալ քրիստոնեաների վերայ: Չինաստանից մինչև Պարսկաստան, Մոնղոլական տիրապետութեան ամբողջ ընդարձակ տարածութիւնը, ինչպէս երևում է հին պաշտօնական վաւերագրերից, միակ տեղն է, ուր քրիստոնեաները կոչւում են «արկաուն»: Որ «արկաուն» բառը հայկական ծագումն ունի, զեկուցողի կարծիքով, այդ մասին վկայում են ինչպէս հայոց հին մատենագիրների վկայութիւնները, նոյնպէս և իւր ուսումնասիրած Ժ.Ի. դարի՝ քարի վերայ գտած մի արձանագրութիւն: (H. B.)

ԹԱԻՐԻՋԻ ՀԱՅՈՒՀԵԱՅ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ստացանք Թաւրիդի Հայուհեաց Բարեգործական Միացեալ Ընկերութեան 190²/₄ ուս. տարեշրջանի տեղեկագիրն ու հայուեցոյցը տպուած Ատրպատականի թիմական տպարանում: Ընկերութիւնը գտնւում է Արեգակնափայլ շահնշահի՝ հովանաւորութեան ներքոյ և պահում է մի շարք դպրոցական հաստատութիւններ Թաւրիդում և դաւառներում:

Տեղեկագրից երևում է, որ ընկերութեան պահած գաւառական հաստատութիւններն են.

1. Աղաղանի դպրոցը Ղարադաղում, 18 երկու սեռի սաներով:
2. Բարառուրի « Բարանդուզ գաւառում, 60 երկու սեռի սաներով:
3. Բալանիլի « « « 17 աշակերտներով:
4. Գեարդաբադի « Որմի դաւառում 74 աշակերտներով:
5. Դէրէլէքի « Սոլուշբուլաղում 20 աշակերտներով: Սյա դպրոցը պահւում է Ստեփան Տէր Օհանեանի տարեկան նպաստով:
6. Դիգաթէքէի դպրոցը Բարանդուզում—33 երկու սեռի սաներով, որոնցից 8 ը առօրի է: Սյա դպրոցը 1899 թուից պահւում է Տիգրան Աֆրիկեանի օժանդակութեամբ:
7. Թովլալարի կամ Թաղիաբադի Արամ Ղազարեան դպրոցը Միանդուարում—40 երկու սեռի սաներով:
8. Իքի-Աղաջի դպրոցը Որմի դաւառում 38 աշակերտով:
9. Նախիջևան—Թէփէի դպրոցը Նազուկայ գաւառում 80 երկու սեռի սաներով:
10. Որմիի դպրոցը համանուն քաղաքում 26 երկու սեռի

սաներով, որ պահում է պ. Ա. Մելիք Աղաբեանի օժանդակութեամբ:

11. Ռահուայի դպրոցը Որմի գաւառում 20 աշակերտով: Յիշեալ տաւնեմէկ ուսումնարաններէց 4 ը պահում է ընկերութեան հաշուով, իսկ եօթը՝ բարերարների հաշուով: Այդ բոլոր դպրոցներում ուսանում էին 320 աշակերտ և 100 աշակերտուհի:

Ընկերութիւնը Թաւրիզում ունեցել է հետեւեալ հաստատութիւնները.—

12. Մանկապարտէզ՝ Ղալայում—45 երկու սեռի սաներով:

13. » » Լիւսիայում—46 » » »

18. Գրադարան-ընթերցարան Ղալայի մանկապարտիզին կից, որ ունի 500-ից աւելի ընթերցանութեան գրքեր և որից օգտւում է քաղաքի իգական սեռը:

Ընկերութիւնը այդ տարեշրջանում ունեցել է 68 տարեկան, 40 մշտական և 19 պատուաւոր անդամուհի:

Ընկերութիւնը յիշեալ դպրոցների վերայ վերջին տարին ունեցել է ծախք 40,654 դրան 84 կպ. իսկ ներկայումս ունի դրամագումար 49890 դրան 70 կպ.:

Ընկերութեան վարչութիւնը աւետում է իւր տեղեկագրում, որ «պ. Տիգրան Աֆրիկեանը, որ իր հաշուով պահում էր 2 երկսեռ դպրոց... յղացել է մի վերին աստիճանի մարդասէր միտք, այն է 39 հայաբնակ գիւղ ունեցող, բաղկ. 1200 տնից, Որմի գաւառը իր շրջակայքով պատկը դպրոցական ցանցով... մեծանուն բարերարը որոշել է այդ դպրոցների թիւը, որոնք երկսեռ պիտի լինին, առ այժմ հասցնել 20-ի, նպաստ յատկացնելով իւրաքանչիւրին տարեկան 250 թուման»:

ԴԵՐԱՍԱՆ ՄԱՔՍՈՒՑԵԱՆ

Պարիզի կոնսերվատօրիայի վերջնական ըննութեանը դրամատիքական արուեստի բաժնում առաջին ոսկէ մեդալ է ստացել, ինչպէս հաղորդում է Դ. Մ. լրագիրը, Սիլվէնի աշակերտ հայազգի Մաքսուտեանը, որ արդէն հրաւիրուած է Պարիզի գլխաւոր և լաւագոյն դրամատիքական թատրոններից մէկում — Օդէոնում-առաջնակարգ կօմիքական դերի համար: Ֆրանսիական մեծ թերթերի յայտնի բնագրատներ կատուլ Մէնդէսը, Ժիւլ Պլասին, Էմիլ Արէնը ևայլն միաբերան գովում են պ. Մաքսուտեանին և նորա համար լաւ ապագայ գուշակում: